

нашого століття Семеном Вікторовим, який наз. себе Верховним жрецем Бетвіктони — Богині Неба, згадуваній в Книзі пророка Ієремії. Згідно з Б. світом править не чоловіче, а жіноче начало. Оскільки стати щасливим в натовпі не можна, то кожна людина має домагатися щастя для себе особисто, і в цьому їй допоможуть молитви до Богині Бетвіктони. На монастирському острові Дніпра практикують зцілення хворих райським каменем — бетвіктонітом. Послідовники Б. мріють про створення Всесвітнього Королівства Бетвіктонії.

КА

Біблеїстика (від грецьк. *biblia* — книга) — наук. аналіз і дослідження Біблії. Має два осн. напрями — раціоналістичний та історичний. Раціоналістична Б. займається дослідженням змісту, реального смислу бібл. оповідей, виявленням суперечностей і різночитань бібл. текстів. Бере свій початок від рим. філософа Цельса (2 ст.). Істор. Б. досліджує історію походження Біблії, її окремих книг і різних елементів бібл. тексту, з'ясовує істор. умови їх появи. Зародилася в 16 ст.

ВС

Біблійна археологія — див. Археологія біблійна.

Біблійні товариства — спілки для поширення та вивчення Біблії. Перші Б.т. з'явилися в Англії наприкінці 17 ст. з метою поширення Біблії через її переклади. З 1710 працює «Капштейнський Біблійний Інститут» у нім. м. Галле. Найвідомішим у світі стало «Британське та Іноземне Біблійне Товариство», засноване 1804 в Лондоні. Саме воно ініціювало створення Б.т. в ін. країнах. Нині діяльність міжнар. та нац. Б.т., в т. ч. і в Україні, сприяє перекладу на нац. мови і поширенню Біблії та допоміжної л-ри для її вивчення в усьому світі.

ГС

Бібліологія — сукупність знань про Біблію, яка має церк.-дидактичн. характер. Термін Б. вживається також для позначення біблієзнавчих предметів у реліг. навч. закладах.

ГС

Біблія (від грецьк. *biblia* — книги) — сваяч. книга християнства та іудаїзму (Старий Завіт). Виникла протягом I тис. до н.е. та I—2 ст. н.е. шляхом відбору, редагування та канонізації текстів, які іудейськ., а пізніше христ. традиції вважали богонатхненними. Складається з 2-х частин — Старого Завіту, визнаного іудеями та християнами, та Нового Завіту — власне христ. частини Б. Мовами Б. є давньоєврейська та арамейська у Старому Завіті та грецька (койне) у Новому. Найдавнішими перекладами Б. є грецьк. Септуагінта (2 ст. до н.е.), лат. Ветус Латина та Вульгата (3—4 ст. н.е.). Септуагінта та Вульгата є офіц. версіями Б. для двох напрямів християнства — східного (правосл.) та західного (катол.). Христ. та іуд. версії Б. різняться за кількістю книг, визнаних сваяч. (див. Канон Біблійний). Б. містить сакралізовану історію світу та людства, наголошує на їх залежності від волі Бога — творця і промислителя. Основою людського життя як індивідуального, так і народного, за Б., є правдиве боговшанування та богопоклоніння. Під цим кутом зору Б. подає також історію розвитку форм релігійності — від зовн., обрядових до внутр., вмотивованих реліг. почуттям та вірою. Кульмінаційна подія бібл. історії — діяльність на Землі Ісуса Христа як Божеств. Месії, насамперед його викупна жертва, яка, за христ. вченням, є для всього людства міст. шляхом до спасіння. Б. як одна з найзначніших збірок сакральних текстів вирізняється величезною жанровою та тематичною різноманітністю: виклади міфологічних систем; істор. оповіді, реліг. публіцистика; філос.-моралістич. твори; лірична поезія; зразки реліг. містики. Це зумовило не лише безпосереднє використання бібл. текстів у богослужбовій та богослов. практиці іуд. та христ. релігій. Б. вплинула також на розвиток л-ри, образотворчого мистецтва, філос. думки. Досвід повсякденного життя, зафіксований у Б., збагатив народну мудрість через використання прислів'їв, ідіом тощо. Нині Б. в цілому або її окремі книги перекладені майже всіма мовами світу. Надзвичайне поширення Б. відбувається гол. чин. через місіонер. діяльність різних христ. конфесій; за-